

leventék, páncélotok ragyog aranylón« és ahelyett, hogy »Szemét vagy, de én imádlak«, azt énekelte, hogy »Elég nagy, vidd fel anyádnak«. Mikor Misha és a nővére felhívta a figyelmét a hibáira, a nagyapa meglepetést tetteve felcsavarta a hangerőt, hogy jobban hallja, de legközelebb megint a maga változatát énekelte.”

4. Bényei Tamás szavá is tette a névcserét: „bár; hogy az amúgy sima kákán is csomót keressek, az

egyik elbeszélés főszereplőjének nevét egyetlen utalás miatt kár volt Robinról Alice-re változtatni”. (ÉS, 2007. június 15., 24. szám.)

5. Az eredeti: „*The three boys... believed, as most children did, that the name came from the old wooden planks that jutted out of the earth of the riverbank and from the other straight thick boards that stood up in the nearby water, making an uneven palisade.*”

Centauri

ACCIPITER SAPIENS¹

Hajnalodik, és a magasles korlátján tollászkodom. Nemcsak muszájból, hanem mert jólesik. Ez az első, ami eszembe jut. Ez az első gondolatom. Életem első gondolata. Nem értem, miért nem gondolkodtam idáig, de nem nyugtalanít. Ahogy az sem, hogy nem tudom még pontosan: mi az a gondolat. *Plumo, ergo sum.*²

Életemben először nemcsak érzem, hanem tudom is, hogy jólesik elrendezni a hát és a mellkas pelyheit, beigazítani őket a merevebb fedőtollak alá, kiegyenesíteni az erős kézevezőket,³ faggyúval kenni be a ropogós kormánytollakat, befűrni horgas csőröm puha viaszát a lazán álló, meleg hasdunyhába.

Emlékszem mindenre, ami tegnap történt, tavaly, három éve, télen. Sose emlékeztem még. Pirkad már, alattam az égerláp, és tudom: a tegnapi fenyőrigókat várom. Érzem, amikor körbenézek, a tekintetem fagyos. Sosem éreztem még. Körülöttem ötmilliárd fűszál, ezer fa törzsén hét és fél milliárd repedés, a Nap 6 óra 37 percnél emelkedik a horizont fölé, ahol – ezerkétszáz méterre tőlem – egy megkésett kék galamb délnyugati irányba húz. Vonul, tudom, és túl messze van ahhoz, hogy megtámadjam. Én nem vonulok. Sose vonultam még – nem tudom, miért nem.

Lusta vagyok, ki hitte volna? Jó itt üldögélni, várni a rigókat, akik a kökénysorra jönnek majd. Nem ételem a kökény. Sose ettem, nem tudom, honnan veszem, hogy nekem nem való. Megrázom magam, érzem, ahogy a szemem beszívja a Nap sugarát. Sárga a szemem. Sose láttam, mégis tudom, hogy élénksárga – mint a darázs csíkjá –, és százhusz megapixeles a felbontóképessége.

Huszonhárom harmatcsepp az ötmilliárd fűszál mindegyikén. És én egyenként látom őket: mindegyikben kétszer tükröződik a felkelő Nap, egyszer a beeső fény, másodszer a kilépő fény oldalán. Nem mondta senki, mégis tudom, a rigók nem látnak így. Napok óta nem ettem, de alig vagyok éhes. Éhségemet nem a gyomromban érzem, hanem a csőrvégemben és a karmaimban. Nem lehetek az nagyon, mert épp csak bizseregnek. Mintha a Nap melege gyúlne bennük. Ülök a nyolcméteres magasles kor-

¹ *Accipiter gentilis* = (galambász) héja; *Homo sapiens* = értelmes ember; *Accipiter sapiens* = értelmes héja.

² *Plumo, ergo sum* = Tollászkodom, tehát vagyok.

³ Kézevezőnek mondják a madarak hosszú szárnytollait.

hadó korlátján, nem tollászkodom, új érzés kerülget, emelkedik a köd a lápról, a nád-
ban bujkáló ökörszemeket látok, és mintha valami cirógatná a tarkóm; mintha valami
a csőrömről lógna: lószőr vagy nyárfaszősz – de nincs rajtam semmi. Mintha egy toll
maradt volna az orromon a tegnapi esti rigótépés után, de nem. Fenem háromszor is
a deszkán, ahol négyszáz zuzmótölcsér nő, lehúzódom innen is, onnan is, nem lehet tisz-
tább ennél, gerlevér se száradt rá, mégis, mintha valami piszkálná a csőröm. Nem vol-
tam még így. Nem jönnek a rigók, talán elvonultak virradatkor; a szajkók se mutatko-
znak; szokatlanul nagy a csend, szél se rezzen, köröttem ötmilliárd fűszál, s mindegyi-
ken huszonhárom mozdulatlan harmatcsepp ül. Alattam ezer fa törzsének ezer árnyé-
ka nő. Az ég kétségbeejtően kék. Sose voltak kétségeim, most sincsenek.

Akkor se, amikor elrugaszkodom a lestől, bár nem akarom, nem tervezem, csak le-
ugrom a korlátról, kiengedem a karmaimat, előredőlök, széttárom a szárnyam, és ha-
gyom, hogy a mozdulatlan levegő néhány méter magasságban a testemet alulról meg-
támassza. A levegő, amit látok. Sokáig siklom őszi fűszálak milliárdjai fölött, vissza-
árad alattam a harmat és a fény; érzem, határozott céllal rugaszkodtam el, de nem tu-
dom, mi az. Verdesni kezdek, elhúzódom a völgy fölött, végigsiklom az apadó patak medre
mentén, de nem kel fel kövér réce, nem riad fel buta fácán, nem rebben el ciccakkban
szalonka. Az égerlápérdőnél elfordítom az evezőket, és felvágok a csupasz fák korona-
szintjéig, ott szállok tovább, át a műút fölött, erős csapásokkal egyre feljebb, a domb-
tetőig, ahol melegszik már a november hajnali égajl. Teszek néhány kört, kétszázhet-
ven métert emelkedem, ahol épp jó és elég sűrű a levegő, és észak felé fordulok, 12
óra 6 perc irányába, majd utazásba kezdek. Tudom, hogy ez utazás, és különbözik a
kóborlástól. Sose hagytam el ezt a tájat. Már nem piszkálja a csőröm semmi, megyek.
Nem vonulok, sosem vonultam még, nyilván most sem, hisz akkor délnek tartanék.
Nem számít. 12 óra 6 perc irányába haladok, a Nap 6 óra 58 perc felől egyre maga-
sabbról ragyog, vörösre festi már a mélyebben fekvő völgyerdők üstökét is; nem erőlt-
tetem magam, lassan még mindig emelkedem, úgy háromszázötvennél lehetek, velem
szemközt V alakban hetvennyolc nagy lilik⁴ jön, ezer méterrel magasabban. Nem las-
sítok, alattam köd ül, átrepülök az újabb és újabb völgyek és dombhátak felett, most
több mint hatszáz magasan vagyok, megpillantom a nagy tó reggeli fátylát, élénkülő
szélben lejjebb ereszkedem, hátranyilazom a szárnyam, gyorsulok, 82 km/h-val érem
el az első öblöt, a ködrétegre siklom, és újra felveszem az utazósebességet: 27-et csa-
pok, majd siklom, 27-et csapok, majd siklom – néha 28-at vagy 29-et is. A fehér ho-
mály mélyéből szárcsák pizmogása hallatszik, északnyugat felől jeges bűvár⁵ rikoltá-
sa terjed benne, meglódul a köd, emelkedik, én tartom a magasságot, a pára átáram-
lik rajtam, fölöttem felhő lesz belőle, felkéklik a víz, rajta háromszáz kerkeréce és négy
kormorán. Sose repültem ennyit még. Emelkedik a hőmérsékletem, lázam van, sza-
pora a pulzusom, a csontjaimat levegő tölti ki; izgatott, céltalan és szokatlanul gyors
vagyok. Árnyékom elől rebbennek el a récecsapatok, mintha sziluettem verne közéjük
éket, kétszáz tőlem jobbra, négyszázötven balra húz; utamat néhány dankasirály is ke-
resztezi, kiáltoznak felém, és fölém emelkednek; könnyű volna megkergetni őket; azt
ott, amelyiknek sérült szárnya kissé balra húz, könnyen ejthetném el, és amott, azon
az elhagyatott mólón, a száznegyven éves platánfa hétszázötven ágának egyikén öt

⁴ Nagy lilik (*Anser albifrons*): egy vadlúdfaj, ami Grönland, ill. Szibéria felől érkezik télen Európába.

⁵ Jeges bűvár (*Gavia immer*): egy vöcsökhöz hasonló vízimadár faj, amely Európában kizárólag Izlandon költ, de télen megjelenik az atlanti partok mentén is.

perc alatt hét darabra téphetném; most éhes vagyok, a csőröm egy pillanatra felé fordul, megrándul ujjam végén a hosszú, hajlott hátsó karom, de mégis tartom az irányt, nem fordulok, nem lassulok.

Látom, a part menti hegyek napsütötte oldalából nyolc helyen is pára száll, termikelhetnék ott, de most jó az indigókék víz fölött szárnyalni tovább. Fél-sziget állja utamat, átvágok fölötte, érzem, az apátság mögötti, millió éves vulkánkráterből szokatlanul meleg levegő árad; ahogy belesiklom, akaratom ellenére is emel; kering már benne két holló és tizenkét ezüstsirály; a hollók alattam, a sirályok fölöttem; beállok közéjük én is, tizenhárom perc alatt négyszázról kilencszáz méterre emelkedem, ahol a termik ereje jól érezhetően gyöngül, ezért 12 óra 6 perc irányában kisiklom belőle; megpillantok egy kikötőt, a vízen récék és sirályok csapatát, éhségem ismét feltámad; elég magasan vagyok ahhoz, hogy ne lássanak; rézsút húzok ki a légoszlopból, és 37 fokos szögben, egyenesen a hajódokk madárcsapatához tartok: hatvan, hetven, kilencven, száztíz, végül 140 km/h-val; arra gondolok, milyen jó, hogy reggel tollászkodtam, alig borzolódom; hallom, ahogy a csőröm a levegőt tördeli; hétszáz méterről már kiszúrok egy netta gácsért;⁶ könnyen tartom szemmel, kiemelhetném a tömegből, de a csapat mellett tizenegy ember áll a kövezésen; meggondolom magam, és mielőtt a lendületből vesztenék, felvágok újra, és emelkedem hatszázötvenig, folytatom az utat. 24-et csapok, majd siklom, újra 24-et, és megint siklom, megrázom magam a levegőben, a felvágásnál néhány tollam összetapadt, meleg van, északkeleten hófelhők tornyosulnak; nem tudom, hová tartok órák óta, és ha már egyszer ennyit megyek, életemben először, miért nem délnek? Miért épp 12 óra 6 perc irányába? Jókora öböl fölött haladok át, majd egy síksághoz érek, eltűnnek a dombok, erdők, módosul a szél, és épp szembefúj. Olyan érzés, mintha tudnám, mit csinálok, pedig nem tudom. Végül hegyek jönnek, újra erdők, a völgyekben forgalmas utak kígyói csúsznak; falvak, kertek, gyárok, kémények is állnak; fáradok, a Nap a zenitbe ér, feszültségem nő, a szélirány változó, több termiken is áthaladok, de már nem körözök egyikben sem, úgy érzem, nem szükséges; váratlanul szikrázó sínpárt pillantok meg, négyszáz körül vagyok, s nem tudom, miért, éles fordulással a sínek fölé ereszkedem, alacsonyra, hét-nyolc méterre, a fák közé, ahol cinegék rebbennek szét; most csak négyet-ötöt csapok, hosszabakat siklom, épületet látok jobbról, előtte három darab kék padot, mögötte bozótost, aztán fehér ház kiskertjét, a kert pedig tele madarakkal; bokorra akasztott etetőből meggyvágó napraforgót eszik, mandulafa alsó ágán hét tengelic: öt hím és két tojó; a Nap 12 óra 6 percnél áll, épp ott, amit irányként eddig tartottam; lassan ereszkedik, a légnyomás gyorsan süllyed, a fák között szélcsend, a ház terasza üres, ajtaja nyitva; a meggyvágó érdektelen, pedig könnyű volna elragadni onnan; a cinegék meglátnak, és jelt adnak, az életfákba röppennek a vörösbegyek, és én, mintha mágnes volna, a nyitott ajtó felé suhanok; öt és fél méter magasan szállok át a kőkerítés fölött, belátok a házba: a küszöb utáni lépcső alján tépett lány a bakancsfűzőjét rosszkedvűen csomózza; nem néz fel; nem látja, amikor olyan alacsonyan húzok át az udvaron, hogy a hasam a fonnyadt füvet éri, aztán átlibbenek a teraszkorláton, felmérem az ajtót: épp beférek; tudom, hogy héja nem repülhet be egy nyitott ajtón, héjának nincs keresnivalója egy gondozott lakásban, ám világos mégis, hogy ezért repültem egész délelőtt a vonulókkal szemben; életemben először ezért gondolkodtam, tollászkodtam, siklot-

⁶ *Netta rufina* = üstökös réce; dekoratív, feltűnő, finom alkatú, viszonylag ritka récefaj.

tam és szálltam, hogy ezen a nyitva hagyott ajtón úgy röpjek be, hogy a szárnyvégem az ajtófélfát épp hogy éri; hangtalanul, a tépett lány lehajtott feje mellett; talán csak egy kis szelet érez; azt hiszi talán, hogy a huzat; háromméternyire újabb ajtó nyílik, el se érem, de már tudom, oda zuhanok be éles bal kanyarral, egyetlen iramodásba sűrítve minden lendületet; oldalra kell billenteni a testem, bal szárnyam behúzni egészen, hogy a szűk ajtón beférjek, de még így is elég gyors maradok ahhoz, hogy váratlanul támadjak rád, ahogy ülsz a földön, könyvvel a kezekben, elmerengve; elég a szándék is, hogy már az első pillanatban a padlóra döntselek, megmarkolhassam a derekadat, és megpihenni felszálljak veled a szófádra.

Nem vergődsz, mint a rigók, nem hörögsz, mint a gerlék, beléd mélyesztem a karmom; érzem, ahogy az ujjaim a csontodig hatolnak; felnézek, az ajtó felé, a folyosóra, ablakod havazásszerű függönyére, és csodálkozom, hogy te milyen kicsi helyen élsz bezárva; hátsó karmom elmerül a melegedben, és mint az áramot, az én testembe vezeti át maradék életerődöt; nem vagyok éhes, érzem; nem vadászni jöttem, tudom, mégse fogtam még így semmi élő, sosem volt még ilyen brutális a szorításom; igaz, nem volt sose zsákmány, amely így feküdt alattam, ami megnyitotta volna magát előttem; aki így hevert volna – kissé összegyűrve – a karomban, mint aki épp erre, épp rám várt, egész délelőtt – egész életében.

Mohácsi Sándorné

RÉTI ÉKEK

Parlagi ligetszépe

Titkos udvarlók kedvence,
egy napig nyitott szelence,
illatodat éjjel ontod,
mire új nap hátat fordít,
pilledt szárnyakhoz hasonlít
beszédes-sárga bozontod.

Ernyős sárma

Csodálatos ernyős sárma,
mért nevezünk kígyószisznek?
Ha elült a játék-lárma,
ujjacskánkat szánkra téve
csillagok közt kígyót várva
megborzongtunk minden pszt-nek
– így csak a gyermekek hisznek.